

Új kezdeményezések Debrecenben

A pedagógia elmélete és gyakorlata ma többször is újragondolja, miként tudja teljesíteni az általános iskola a nevelő funkcióját, hogyan tudja megvalósítani a mindenoldalúan fejlett embereszmény kialakítását, meg tudja-e szervezni a társadalmi gazdasághoz a közösségek és egyének tevékenységének viszonyát. Arról is egyre több szó esik, milyen szerepet kap a termelés-gazdálkodás funkciója az iskola gyakorlatában, ipari, mezőgazdasági vagy kereskedelmi funkciók ellátásait vállalja-e az iskola.

Az utóbbi években nemcsak a pedagógia jeles képviselői foglalkoznak a termelőmunka személység- és közösségfejlesztő hatásával, hanem az agrárgazdaságok tudományos szakemberei is. Figyelemre méltó dr. Köhler (DATE 1987.) tanulmánya, melyben a gyakorlókertek társadalmi-pedagógiai funkcióját elemzi. Saját vizsgálati témám is kapcsolódik ehhez a területhez, miszerint a tanulók társadalmi és közhasznú munkavégzése miként befolyásolják közösségi értékeiket. Ezek a vizsgálatok is felhívták a figyelmet arra, hogy az utóbbi években csökkent az iskolák mellett működő gyakorló kertek száma, bár ezek az adatok, a tisztántúli régióra vonatkozta igazak, mégis izgalmas adatokkal szolgálhatnak.

A meglévő negatív tendenciák ellenére és modelként állhat Debrecenben a József Attila-telepi általános iskola, ahol a megszűnt külterületi iskolát rendbehozták, s ez alkalmas a mezőgazdasági elmélet és gyakorlat megszervezésére. Az iskola gyümölcsös- és vegyeszöldes-kertje mellett mini méhészet szolgálja a tanulók termelőmunkavégzését. A gyerekek szívesen végzik munkájukat ebben a szép környezetben.

Új kezdeményezésekkel is találkozhatunk Debrecenben. A debreceni lakótelep-fejlesztés utolsó színhelye a Tócskert. Az ottani 1. sz. általános iskola vezetése — az eddigi lakótelepi kedvezőtlen tapasztalatokból okulva (lézengő, galeribe tömörülő gyerekek) létrehozta a tócskerti iskolaszövetkezetet, amelynek mintegy száz tagja van. A két hektár földterületet a szociális otthontól kapta. A közeli Hunyadi Tsz-ben dolgozó szülők és az otthon kertésze patronálják az iskolaszövetkezetet.

A szövetkezetnek alkotmánya van, a tagok

önkéntes alapon szabad idejükben járnak a kertbe dolgozni, ahol hetente ügyeletes brigádvezető fogadja és látja el munkával őket.

Az iskolában a technika B-változat szerinti oktatás alakult ki. Az 1—3. osztály csak szabad idejében jár dolgozni, külön kijelölt területük van, munkájukat értékelik és jutalmazzák. Az iskolaszövetkezetbe a negyedik osztálytól léphetnek be. Az a cél, hogy a nevelők és a tanulók 60—70 százaléka legyen tag. A szakértelmet igénylő munkákat a szülők végzik, így egész évben tavasztól őszig ők is a kert látogatói, ahol a munkán kívül a gyermekekkel szalonnasütésre és esti beszélgetésre is eljönnek, kimenekülve a forró panelrengetegből.

A Tóth Árpád Gimnáziumban ifjúsági szakcsoport alakult, amelynek gesztorságát a helyi Béke Mgtsz. vállalta.

Helyes volna, ha az itt bemutatott gyakorlat hazánkban előtérbe kerülne. Az országban ma még nagyon sok az olyan településközei terület, ahol gyakorlókertek alakulhatnak, hogy a fiatalok egészséges környezetben végezhessek a termelőmunkát. Ennek megvalósításához az eddiginél nagyobb figyelemre és segítségre van szükség mindazok részéről, akik hivatalból vagy egyénileg segíteni tudnak.

Pedagógiai hatásrendszerében döntő a munka közben kialakuló és együttműködő munkatársi kapcsolatok, munkaszervezési tapasztalatok, az együttműködés készségei. A gazdálkodásban való részvétel nem csupán a jövedelemfejlesztés felelős munkájában való részvételt jelenti, hanem magában foglalja a hozzáértés és felelősség mértéke szerint a beszerzés, a szállítás, a raktározás, a gyártmányfejlesztés, az értékesítés és jövedelemfelhasználás valamennyi döntés-előkészítő és döntéshozó munkáját is. Mindez jelentős mértékben hozzájárulhat az önfenntartás költségeinek megteremtéséhez, a közösség életében oly gyakran jelenlevő szociális és kulturális szolgáltatások megalapozásához, és végül, de nem utolsósorban a becsületesen végzett munka szerinti anyagi érdekeltség egyéni ösztönzőinek megteremtéséhez.

NANSZÁKNÉ
DR. CSERFALVI ILONA

